

Karinnak hívnak. 1970 nyarán születtem Oslóban, az Akerkórházban. Anni nem emlékszik arra, hogy különösebben fájt volna neki a szülés, arra viszont emlékezett, hogy ledobott a földre egy poharat, és úgy ordított, ahogy a torkán csak kifért. Akkor az orvos fölébe hajolt, jól van, jól van, suttogta. Julie három évvel korábban született. Őt lényegesen nehezebben hozta világra, ahogy hallottam, a bába csak sóhajtozott, Anni bátran viselkedett. Julie a lábát mutatta meg először, és a bába, saját bevallása szerint, még soha nem látott olyan újszülöttet, akinek ekkora lett volna a lába. Julie kicsi teste kékbe játszott, és inkább egy test töredékére emlékeztetett, mint egy egész testre. Alába azonban hihetetlenül nagy és sima volt, nem olyan ráncos, mint a legtöbb kisbabáé, és olyan formás, akár egy lazacfej. Teste többi részéhez viszonyítva mégis grotesknek tűnt. Anni tisztában volt ezzel, és minden egyes alkalommal, amikor tisztába tette, igyekezett nem észrevenni.

Anni szerette a gyerekeit. Szeretem a gyerekeimet, mondogatta. Hiszen így nevelték: egy anya szereti a gyerekeit. Előfordult, hogy hangosan mondogatta, gyakran minden ok nélkül, bárki hallhatta: Szeretem a gyerekeimet. Nagymama is szerette a gyerekeit, szerette a lányát, Annit és a másik lányát, Elsét is, aki Wisconsinban lakik. Abban is biztos vagyok, hogy nagymama édesanyja is szerette

nagymamát, mint ahogy nagymama is szerette anyánkat, anyánk pedig minket.

Szeretetre méltó család voltunk.

Ezért nem tudott Anni mit kezdeni Julie lábával. Nem számolt azzal, hogy az elfogultság legalább olyan erős érzés, mint a szeretet. Anniban pedig fel sem merült, hogy a szereteten kívül mást is érezhet a gyerekei iránt. Nem vallhatta be magának, hogy szégyelli magát Julie lábai vagy esetlenjárása, túlságosan is darabos mozgása, hosszú karjai, sovány teste és túl sápadt arca miatt. Nem mondhatta, hogy szégyenkezik Julie miatt. Abszurd lett volna számára ilyen kijelentést tenni. Tökéletesen elképzelhetetlen. Lehetetlen. Anni mégsem bírta ki, hogy ne nézzen Julie lábára, ha akislány esetlenül csinált valamit, például, ha elejtette a tejesüveget a hűtőszekrénytől az asztalig vezető úton. Vagy ha fölborította az almás tálát. Vagy elesett az utcán. Esetleg rálépett Anni lábára. Ilyenkor Anniban önkéntelenül fölbukkant egy kép, a szülőágyon fekszik, széttárt lábakkal, majd lábai közt föltűnik Julie hatalmas lába. Éppen eszégyenérzet miatt fordulhatott elő, hogy ha Anni csak Julie-re nézett, megcsókolta, és újra megcsókolta. Anni nagyon szerette volna, ha eltűnik a szégyenérzet. Nem értette. Egy anya szereti a gyerekeit.

Julie gyakran elesett. Sokszor minden ok nélkül. Előfordult, hogy csak úgy összezsugorult, és ott maradt a földön fekvé. Sovány gyerek volt, és mindent elkövetett, hogy elrejtse esetlenségét. Nem sírt, Julie soha nem sírt. Egyetlen egyszer láttam sírni, mielőtt elment volna.

Anni és apa tíz évig éltek együtt, azután apa elment. Nem ment messzire tőlünk, csak Tøyenig, mindössze negyedórára a Majorstuától, ahol laktunk. Vett magánakegy

lakást az Egyetemi Kiadó közelében, ahol dolgozott. Olyan szakkönyveketszerkesztett, melyek nem igazán számíthatnak közönségsikerre, még kiadó belkollégái figyelmét sem keltette fel, így történhetett meg, hogy amikor felhívtam a munkahelyén, a telefonközpontos azt felelte, apám már nem dolgozik ott, pedig ott dolgozott.

Szóval apám beült az autóba, elhajtott egészen Tøyenig. Mielőtt elment volna, annyit azért még mondott, hogy örökre leszámoltan őkkal. Hiába volt ellenállhatatlan Anni, a férfiak mégsem tartottak ki mellette. A jóból is megárt a sok. Az ellenállhatatlanság néha túl soknak bizonyult.

Elég, ennyi éppen elég volt, mondogatta apa.

Apa már nő volt egyszer, mielőtt összeházasodtak volna Annival. Nagyon jól emlékszem, amikor Julie és én találkoztunk apa előző házasságában született gyerekével, a bátyánkkal, apa fiával. Anni és apa már együtt laktak a Jacob Aall utcai lakásban, és egyszer csak, valamelyik vasárnap egy idegen fiú is ott ült velünk együtt az ebédlőasztalnál. Magas volt, és vékony; leszegett fejjel ült mellettünk. Hajhosszú és zsíros. Piros inget viselt, nyakában burgundi vörös, vékony nyakkendő lógott. Izzadt. Anni pedig ott sürgölődött körülötte, apa körül, körülöttünk, az asztal körül, a konyhában, a bőréből és hajából áradó kamilla-, alma-, papájaparfüm illata betöltötte a lakást, kiegészítve a fűszeres húsgombócok, a zsenge kukorica, a krumpli-püré és a kecskesajttal dúsított barnamártás illatát. Most pedig egyél, sürgölődött tovább Anni, Istenem, milyen jó nézni, ahogy ez a fiú eszik, nézzétek, milyen jó étvággal eszik, lelkendezett Anni. A fiú a torkát köszörülte, és elvörösödött. Apa nem szólt egy szót sem, kezében föl-le járt a villa, lapátolta a szájába az ételt. A fiú apára nézett. Nem beszéltek egymással. Anni tartotta életben a társalgást.

Apa persze csak hümmögött, a fiú úgyszintén. Julie és én csak ültünk rémülten, és szólni sem mertünk a meglepetéstől, hogy egyszerre lett egy nagytestvérünk, egy hús-vér bátyánk, aki már nyakkendőt visel, és most itt ül velünk egy asztalnál, és fűszeres húsgombócot eszik. Senki nem beszélt, csak Anni próbálkozott – életében most először ennyire –, hogy kellemessé tegye ezt a vasárnapi, családi ebédet. Csönd volt, olyan csönd, hogy még az evőeszközök koccanásait is hallottuk, olyan csönd, amit Anni már nem tudott elviselni.

Anni nem bírta az ilyen csöndet. Énekelni kezdett. Vagyis inkább dúdolni, villáját használva karmesterpálcának. *Baby it's cold outside*,¹ hallottuk. Álmodozó pillantásával próbálta elkapni a fiú tekintetét, a bátyánk, apa fiának félénk, fekete tekintetét. *Baby it's cold outside... but I really can't stay... but baby it's cold outside*, zümmögte anyám. A fiú csak bámult a tányérjába, és még jobban elvörösödött. Anni egyre hangosabban dúdolta a dalt, kezével átnyúlt az asztal fölött, és megsimogatta a fiú fejét, aki erre megremegett, és leejtette a villáját. Anni hirtelen elcsendesedett. Valamennyien a fiúra néztünk, néztük, amint lehajol, hogy fölvegye a villát, majd valami bocsánatkérészerűséget mormog. Elnézést. Elnézést, elnézést.

Néma csend telepedett a szobára. Apa tekintetét a fiúra emelte. Majd ránk nézett. Végül Annira.

Mit szólnátok hozzá, ha az ebéd hátralévő részét a Jacob Aall utcában, és nem egy hollywoodi filmben költenénk el? Vagy neked erről más a véleményed, Anni?

Menj a pokolba, mordult apára Anni, és rámosolygott a fiúra.

Amikor a fiú elment, apa kikísérte a folyosóra. Egy sámlin ülve nézte végig, amíg fia felvette az anorákját és a sap-

káját. Amikor elkészült, apa felállt a sámliról, és átölelte, pontosan úgy, ahogy férfiak szokták egymást átölelni, meglapogatta a hátát, majd megszólalt: Akkor jövő vasárnap, na, jövő vasárnap találkozunk. Afiúbólintott, kiment a folyosóra, és úgy rohant le a lépcsőn, mintha puskából lőtték volna ki.

Következő vasárnap megint ott ült a helyén az asztalnál. Ugyanaz az ing volt rajta, és ugyanaz a vékony nyakkendő lógott a nyakából a hasáig. Izzadt, pontosan úgy, mint legutóbb. Külseje csak annyiban változott, hogy levágatta a haját. Elment fodrászhoz, és levágatta a haját, így legalább láthattuk a homlokát és a szemét, mely sokkal nagyobb volt, mint amekkorára számítottam. Apa ránézett. A fiú pedig apára. Az ebédet megettük. Miután befejeztük, kimentek az előszobába, apa ráült a sámlira, a fiú pedig felöltözött. Utána átölelték egymást, apa meghívta a következő vasárnapra is. És ez így folyt. A fiú minden vasárnap nálunk ebédelt. Soha nem késett, és soha nem jött meg sokkal előbb. És soha nem maradt túl sokáig. Egyszer megpróbáltam beszélgetni vele: Tudod, olyan furcsa, hogy van egy bátyánk, mondtam neki. Tényleg furcsa, felelte ő.

Egyik vasárnap nem jött el. Apa nem magyarázkodott. Mi pedig nem kérdeztük. Ilyen volt apa. Az emberek már csak ilyenek, el-eltünedeznek.

Eltünedeztek az emberek. Apa beült az autójába, és a Jacob Aall utcai lakásból átköltözött a tøyeni lakásba, Julie és én az ablakból integettünk neki. Anni a mellettünk lévő szobában feküdt az ágyban, és sírt. Istenem, hogy zokogott. Egész nap és egész éjjel bögött. Valahol olvastam, hogy a szélnek a legkülönfélébb fajtáit ismerik. Hasonlóképp a viharoknak is számos változata van, így: morajló vihar, dü-

höngő vihar, vihar, melyet recsegés, ropogás kísér, s van mindent elsöprő vihar. Mi pedig megalkothattuk a saját szótárunkat Anni sírásfajtáiról.

Anni sírása nem mindig tűnt igazinak. Nem bánatában vagy örömeben sírt, előfordult, hogy csak ügyelpityeredett. Néha nem is értettük, miért sír. Anni képes volt egész testével sírni, a sírás ott bujkált a szemében, a szájában, a gyomrában, a lába közt, az ujjbegyeiben és a torkában. Anni sírt, ha meglepődött. Sírt, ha a tévében rácsos ágyukban fekvő beteg gyerekeket mutattak, sírt a tágra nyílt szemű, felpuffedthasú gyerekeklátványától, akiknek arcán legyek mászkáltak – mintha terhesek lennének, gondolta Anni, terhes kisfiúk és kislányok. Anni látja a tévékamera felé forduló megvénült gyermekarcokat, látja segélykérő tekintetüket, segíts, Anni, segíts! Anni pedig elsírja magát. Ilyenkor a gyomrából sír. Sírása mélyről feltörő szipogásnak indul, *te sem tudsz rajtam segíteni, Anni*, és ilyenkor hihetetlen dolgot történik, Anni orrából, szájából, szeméből törnek föl a könnyek, mintha hányna, azután ez is véget ér. Anni tekintetét ismét a tévé képernyőjére szegezi. Már nem sír. Befejezte. Olykor csak úgy elsírja magát. Minden ok nélkül. Leül akonyhaasztalhoz, a hidegkékszínű lámpa alá, és sír. *Semmi bajom, Karin, semmi bajom, Julie, higgyétek el, csak úgy sírok, ki kell sírnom magam, mindjárt vége.* Aztán mégis belebonyolódik, mert időközben sikerült érzékenyülnie. Szeme ilyenkor apró könnycseppekkel telik meg, melyek végigcsorognak az arcán, akár a tavaszi eső. Közben szipog is, szipogása inkább nevetésre emlékeztet. Anni bármitől képes érzékenyülni. Elég, ha meglát egy gyászjelentést az újságban, ami egy nagyon idős vagy éppen nagyon fiatal ember haláláról tudósít, akivel Anni soha életében nem találkozott, de neki már az is elég ok a sírásra, hogy

van, akinek az ismeretlen halála szomorúságot okoz. Anni csendben istud sírni, hang nélkül, miközben szeméből patakokban folyik a könny. Csillogóan kék szeme a sírástól még csillogóbbá és kékebbé válik. Amivel ő is tökéletesen tisztában van, és persze azzal is, hogy a környezetében élő férfiakban a sírás gyengédséget és együttérzést kelt, de felébreszti bennük a tehetetlenség érzését is, mert képtelenek elviselni, ha sírni látnak egy nőt. Bármit képesek elviselni, csak azt nem, ha sírni látnak egy nőt. Azért ne essünk tévedésbe. Anni dühében is képes sírni. Jó hangosan, szinte ordítva, valósággal hozzád vágja a sírását, és Anni sírásáról egy szóval sem mondhatnánk, hogy gyenge vagy tehetetlen. Ordít és toporzékol, akár egy dühös gyerek, *gyűlöllek, gyűlöllek, gyűlöllek*, Anni nem gondolkodik, amikor ilyeneket mond, bennünk azonban nyomot hagy, és még akkor is emlékezünk erre, amikor ő már rég elfelejtette. Ha dühében sír, nem is a szeme telik meg könnyel, inkább a szája, valósággalköpködiakönnyeket. Másilyen, ha éjszaka, félelmében kezd sírni. Csendben, csukott szájjal zokog. Átnevisedik a szemhéja, a homloka, az ajkai, még a kézfeje is. A sírás valahonnan testének mélyéből tör fel. Rendszeresen kimerítik az efféle jelenetek, így aztán velünk csináltat megezt-azt, miközben arra vár, hogy jobban legyen. Aludni viszont nem tud. Már előre tudja, hogy képtelen lesz elaludni. Csak valamivel hajnal előtt. Ilyenkor arra gondol, ha előre tudja, milyen éjszakája lesz, ivott volna valamit előző este. Előfordult már az is, hogy bebiztosította magát, és ivott, akkor viszont azért ébred fel, mert fél, fél, hogy az alkohol nem éri el a várva várt hatást, megijed attól, hogy félni fog, ugyan még nem fél, de bármikor meglepheti a félelem. Sötét van odakinn, nagyon sötét, Anni fekszik a hátán, párnáját arcához nyomja, és zokog.

Amikor apa elköltözött a Jacob Aall utcából Tøyenbe, Anni úgy sírt, mint azelőtt soha. Testének minden pórusa megnyílt, és minden kikíváncozott belőle. Nem lehetett megállítani. Anni azért sírt, mert tudta, apának soha többé nem jelent semmit. Nem volt semmi és senki. Egy nagy nulla. Azt hiszem, nem kell mindig mindent érteni. Apa nem tűnt el. Elköltözött, elvált, járta a maga útját, de nem tűnt el. Mindenki más eltűnt. Éppen úgy, ahogy a fia, a fiának az anyja és a mi anyánk.

Nem kell több, mondta apa. Nem vagy több.

Julie meg én voltunk apa kis kedvencei. Ezt mondta, amikor beszállt a kocsiba, megsimogatta a fejünket, ahogy szokta, majd elhajtott. Mi nem tűntünk el. Maradtunk valakik. Azt hiszem, Julie és én, de különösen Julie ennek tudatában vészelt át gyerekkorát, ez éltette később is. Nem tűntünk el, tehettünk bármit, soha nem kellett eltűnnünk. Ezért álltunk az ablakban, és integettünk apánknak, csak álltunk és integettünk, amikor kikanyarodott, én meg bekapaszkodtam Julie karjába, nehogy kiessen az udvarra. Mi lenne, ha nem hajolnál ki annyira, Julie? Anni a szomszédos szobában sírt. Mi még kicsik voltunk, ő pedig felnőtt, úgyhogy ezt a problémát neki kell megoldani, gondoltam én.